

Uznání dluhu

Určitost projevu vůle uznat dluh co do důvodu a výše musí být dána obsahem listiny, na níž je toto zaznamenáno. Nestačí, že dlužníku, který jednostranný právní úkon učinil, příp. věřiteli, kterému byl tento úkon adresován, byl jasný jak důvod uznávaného dluhu, tak jeho výše, není-li to poznatelné z textu listiny. Určitost písemného projevu vůle je objektivní kategorií a takový projev vůle by neměl vzbuzovat důvodně pochybnosti o jeho obsahu ani u třetích osob.

Určitost projevu vůle uznat dluh co do důvodu a výše musí být dána obsahem listiny, na níž je toto zaznamenáno. Nestačí, že dlužníku, který jednostranný právní úkon učinil, příp. věřiteli, kterému byl tento úkon adresován, byl jasný jak důvod uznávaného dluhu, tak jeho výše, není-li to poznatelné z textu listiny. Určitost písemného projevu vůle je objektivní kategorií a takový projev vůle by neměl vzbuzovat důvodně pochybnosti o jeho obsahu ani u třetích osob.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 33 Odo 779/2002, ze dne 23.1.2003)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci žalobce J. H., zastoupeného, advokátkou, proti žalovaným 1) R. W., 2) M. W., zastoupeným, advokátem, o zaplacení částky 565 000 Kč s příslušenstvím, vedené u Obvodního soudu pro Prahu 9 pod sp. zn. 18 C 91/2000, o dovolání žalovaných proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 23. května 2002 č. j. 14 Co 143/02 - 79 tak, že rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 23. května 2002 č. j. 14 Co 143/02 - 79, zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

Z odůvodnění:

Obvodní soud pro Prahu 9 rozsudkem ze dne 12. prosince 2001 č. j. 18 C 91/2000 - 66 poté, co jeho předchozí rozsudek ze dne 27. října 2000 č. j. 18 C 91/2000 - 25, kterým žalobu zamítl, byl zrušen rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 7. června 2001 č. j. 14 Co 152/01 - 51 a věc byla vrácena k dalšímu řízení soudu prvního stupně, zastavil řízení co do částky 15 600 Kč spolu s 12% úroky z prodlení od 16. 4. 1999 do 31. 12. 1999 a co do 2% úroku z prodlení z částky 50 000 Kč od 1. 2. 2000 do zaplacení, a žalovaným uložil společně a nerozdílně zaplatit žalobci částku 550 000 Kč spolu s 10 % úrokem z prodlení od 1. 1. 2000 do zaplacení; zároveň rozhodl o náhradě nákladů řízení. Vyšel ze zjištění, že žalovaní si od MUDr. S. H. a jeho manželky M. H. půjčili dne 5. 6. 1995 částku 500 000 Kč a 17 344 Kč na své podnikání, že k této smlouvě byl dne 30. 12. 1996 sepsán dodatek s tím, že dlužná částka je splatná do 31. 12. 1997 a činí 589 000 Kč. Zároveň vyšel ze zjištění, že MUDr. S. H. a M. H. postoupili dne 10. 7. 1997 svoji pohledávku vůči žalovanému R. W. svému synovi J. H. (žalobci) a účastníci tohoto sporu sepsali dne 12. 1. 1998 listinu označenou smlouva o půjčce, kde byla specifikována výše dlužné částky a dohodnut způsob její úhrady včetně dohody o výši úroku z prodlení. Žalobce v průběhu řízení vzal se souhlasem žalovaných částečně žalobu zpět; po žalovaných požadoval částku 550 000 Kč s 10 % úrokem z prodlení od 1. 1. 2000 do zaplacení - jako úhradu půjčky podle smlouvy z 5. 6. 1995 a z titulu postoupení pohledávky z této smlouvy o půjčce. Soud neshledal důvodnou námitku promlčení vznesenou žalovanými v průběhu řízení, jež vycházela z tvrzení, že z titulu smlouvy o půjčce uzavřené dne 12. 1. 1998 nebylo nikdy

plněno, žalobce teprve v průběhu předešlého odvolacího řízení dne 7. 6. 2001 upravit svá skutková tvrzení a uplatnit tak vůči žalovaným jiný nárok, než který byl původně uplatňován, proto je jeho nárok promlčen. Soud dospěl k závěru, že listina sepsaná dne 12. 1. 1998, nazvaná smlouva o půjčce, není novou smlouvou o půjčce, ale v souladu s § 35 odst. 2 obč. vyložil vůči účastníků tak, že tito neměli při podpisu smlouvy dne 12. 1. 1998 v úmyslu uzavřít novou smlouvu o půjčce, ale pouze specifikovat výši trvajících dluhu, uzavřít dohodu o výši splátek a uznat pohledávku žalobce z titulu postoupené pohledávky co do důvodu i výše. Proto dovodil, že ve smyslu § 558 obč. zák. došlo dne 12. 1. 1998 k uznání dluhu. Podle § 110 odst. 1 obč. zák. je stanovena v případě uznání dluhu dlužníkem co do důvodu a výše desetiletá promlčecí doba, proto není nárok žalobce promlčen. Při rozhodování o výši přiznané částky vycházel ze skutečností mezi účastníky nesporných, že dluh ke dni 31. 12. 1999 činil 550 000 Kč, proto připustil se souhlasem žalovaných částečné zpětvzetí žaloby. Výši úroků z prodlení stanovil podle nař. vlády č. [142/1994](#) Sb.

Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 23. května 2002 č. j. 14 Co 143/02 - 79 rozsudek soudu prvního stupně ve výroku o věci samé a ve výroku o nákladech řízení potvrdil a rozhodl o náhradě nákladů odvolacího řízení. Neztotožnil se závěrem soudu prvního stupně, že smlouvu o půjčce ze dne 12. 1. 1998 lze podle jejího obsahu považovat za uznání dluhu ve smyslu § 558 obč. zák. Dospěl však ke stejnému právnímu závěru, že dluh existuje a nárok pro uznání dluhu ze strany žalovaných není promlčen, když z dodatku ke smlouvě ze dne 30. 12. 1996 vyplývá, že mezi původními věřiteli a dlužníkem došlo sice jednak k uzavření smlouvy, kterou se částečně změnil obsah původní smlouvy o půjčce z 5. 6. 1995 ohledně její splatnosti, úroků a ujednání o ručení, ale zároveň první žalovaný jednostranným právním úkonem uznal podle § 558 obč. zák. existující dluh vůči původním dlužníkům ve výši 534 400 Kč bez úroků. Nárok na zaplacení dlužné částky co do výše 534 400 Kč není ze strany prvního žalovaného promlčen, když k uznání dluhu došlo 30. 12. 1996 a žaloba byla skutkově vymezena 7. 6. 2001, tedy před uplynutím desetileté promlčecí doby. K prodloužení běhu promlčecí doby došlo i ve vztahu k druhé žalované, neboť podle § 145 odst. 2 obč. zák., ve znění do 31. 7. 1998, jsou manželé ze zákona povinni podílet se na úhradě půjčky společně a nerozdílně, přičemž je zcela nerozhodné, jestliže druhá žalovaná dodatek ke smlouvě ze dne 30. 12. 1996, obsahující uznání dluhu, nepodepsala. Odvolací soud se ztotožnil i se závěrem soudu prvního stupně co se týče výše přiznané částky a úroků z prodlení.

Proti potvrzujícímu výroku odvolacího soudu podali žalovaní dovolání, které zdůvodňují nesprávným právním posouzením, jež spatřují především v závěru, že dodatkem ke smlouvě ze dne 30. 12. 1996 došlo k uznání dluhu podle § 588 obč. zák. Poukazují, že k platnosti uznání dluhu se kromě obecných náležitostí vyžaduje písemná forma, vyjádření příslibu dluh zaplatit a uvedení důvodu dluhu a jeho výše. Namítají, že odvolací soud se podmínkou spočívající ve vyjádření příslibu zaplatit dluh vůbec nezabýval. Z dohody nevyplývá, že by první žalovaný dluh kvalifikovaně uznal nad rámec závazků, které z tohoto dodatku převzal. Dovolatelé považují za nesprávné, pokud soud uznání dluhu a závazek ze smlouvy směřuje. V předmětném dodatku není specifikován důvod dluhu, jestliže se v něm hovoří jen „o původní smlouvě“. V dodatku není ani nikde uvedeno, jaká měla být původní výše závazku, tudíž prostým odpočtem zaplacené částky ve výši 65 000 Kč nelze vymezit negativně zbývající část dluhu - jako část uznávanou. Pokud by dovolatelé připustili názor odvolacího soudu na negativní vymezení dlužné částky, pak by uznanou částkou mohla být pouze částka 334 400 Kč, jako rozdíl mezi uznanou částkou 399 400 Kč minus 65 000 Kč, proto by se mohlo jednat, i přes jejich nesouhlas s platností uznání dluhu, jen o částečné uznání dluhu. Žalovaní navrhli, aby dovolací soud v dané věci zrušil rozsudek odvolacího soudu a vrátil věc tomuto soudu k dalšímu řízení.

Nejvyšší soud České republiky jako soud dovolací při posuzování tohoto dovolání vycházel v souladu

s body 1., 15., 17., hlavy první, části dvanácté, zákona č. [30/2000](#) Sb., kterým se mění zákon č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, z občanského soudního řádu ve znění účinném od 1. ledna 2001 (dále jen „o. s. ř.“).

Dovolání je v dané věci přípustné (§ 236 odst. 1 o. s. ř.), neboť bylo podáno proti pravomocnému rozsudku odvolacího soudu do výroku, jímž byl potvrzen rozsudek soudu prvního stupně, kterým soud prvního stupně rozhodl ve věci samé jinak než v dřívějším rozsudku, protože byl vázán právním názorem odvolacího soudu, který dřívější rozhodnutí zrušil [§ 237 odst. 1 písm. b) o. s. ř.]. Dovolání bylo podáno včas, osobami oprávněnými (účastníky řízení), řádně zastoupenými advokátem (§ 240 odst. 1, § 241 odst. 1 o. s. ř.), splňuje formální i obsahové znaky předepsané § 241a odst. 1 o. s. ř. a vychází z dovolacího důvodů podle § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř.

Nesprávným právním posouzením věci ve smyslu § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř. je pochybení soudu při aplikaci práva na zjištěný skutkový stav, tedy případ, kdy byl skutkový stav posouzen podle jiného právního předpisu, než který měl být správně použit, nebo byl-li sice aplikován správně určený právní předpis, ale soud jej nesprávně interpretoval (vyložil nesprávně podmínky obecně vyjádřené v hypotéze právní normy a v důsledku toho nesprávně aplikoval vlastní pravidlo, stanovené dispozicí právní normy).

Nesprávné právní posouzení věci je způsobitelným dovolacím důvodem jen tehdy, jestliže právě na něm napadené rozhodnutí spočívalo, jinými slovy bylo-li rozhodující pro výrok rozhodnutí odvolacího soudu.

Podle § 242 odst. 3 o. s. ř. lze rozhodnutí odvolacího soudu přezkoumat jen z důvodů uplatněných v dovolání. Je-li dovolání přípustné, dovolací soud přihlédne též k vadám uvedeným v § 229 odst. 1, § 229 odst. 2 písm. a) a b) a § 229 odst. 3 o. s. ř., jakož i k jiným vadám řízení, které mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, i když nebyly v dovolání uplatněny. Takové vady řízení dovolatel nenamítá a ani nebyly zjištěny.

Dovolací soud přezkoumal rozsudek Městského soudu v Praze v souladu s ustanovením § 242 odst. 1 a 3 o. s. ř. a dospěl k závěru, že dovolání je důvodné.

Podle § 558 obč. zák. uzná-li někdo písemně, že zaplatí svůj dluh určený co do důvodu i výše, má se za to, že dluh v době uznání trval. U promlčeného dluhu má takové uznání tento právní následek, jen věděl-li ten, kdo dluh uznal, o jeho promlčení.

Neplatný je právní úkon, nebyl-li učiněn ve formě, kterou vyžaduje zákon nebo dohoda účastníků (§ 40 odst. 1 obč. zák.).

V dané věci odvolací soud shodně se soudem prvního stupně dospěl k závěru, že žalování podle § 558 obč. zák. platně uznali dluh vůči žalobci.

Uznání dluhu je samostatným zajišťovacím institutem; zajišťovací funkci plní tím, že zakládá právní domněnku existence dluhu v době uznání. Uznání dluhu je jednostranný právní úkon dlužníka adresovaný věřiteli. Kromě obecných náležitostí předepsaných pro právní úkony (§ 34 a násl. obč. zák.) je k jeho platnosti třeba písemná forma, vyjádření příslibu zaplatit dluh a uvedení důvodu dluhu a jeho výše, nebo-li, má-li mít písemné uznání práva dlužníkem právní důsledky uvedené v § 558 obč. zák. (tj. důsledky v podobě přetržení promlčení), je nutné, aby došlo k uznání práva jak co do důvodu, tak co do výše, přičemž pokud jde o uznání práva co do důvodu, nemusí sice být tento důvod vždy v listině obsahující uznání práva uveden výslovně, ale musí být jednoznačně dovoditelný z jiné listiny, na níž je v listině o uznání dluhu výslovný odkaz. Stejně tak uznání práva co do jeho výše musí být vyjádřeno tak, aby výše byla objektivně určitelná.

Protože uznání dluhu je právním úkonem, pro který je pod sankcí neplatnosti stanovena písemná forma (§ 40 odst. 1 obč. zák.), musí být určitost projevu vůle uznat dluh co do důvodu a výše dána obsahem listiny, na níž je zaznamenán; nestačí, že dlužníku, který jednostranný právní úkon učinil, příp. věřiteli, kterému byl tento úkon adresován, byl jasný jak důvod uznávaného dluhu, tak jeho výše, není-li to poznatelné z textu listiny. Určitost písemného projevu vůle je objektivní kategorií a takový projev vůle by neměl vzbuzovat důvodně pochybnosti o jeho obsahu ani u třetích osob.

Jazykové vyjádření právního úkonu lze sice vykládat prostředky gramatickými (z hlediska možného významu jednotlivých použitých pojmů), logickými (z hlediska vzájemné návaznosti použitých pojmů) či systematickými (z hlediska řazení pojmů ve struktuře celého právního úkonu), interpretace obsahu právního úkonu soudem podle § 35 odst. 2 obč. zák. ale nemůže nahrazovat či měnit již učiněné projevy vůle. Použití zákonných výkladových pravidel směřuje vždy pouze k tomu, aby obsah právního úkonu vyjádřeného slovy, který účastník učinil, byl vyložen v souladu se stavem, který existoval v době, kdy byl úkon činěn (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 12. 2. 2002, sp. zn. 33 Odo 507/2001, publikovaný v Souboru rozhodnutí Nejvyššího soudu, svazek č. 15/Balák, Púry a kolektiv, Praha, C.H.Beck, r. 2002, str. 39).

Nelze souhlasit s odvolacím soudem, že písemnost ze dne 30. 12. 1996 nezbytné náležitosti uznání dluhu ve smyslu § 558 obč. zák. splňuje. V uvedené listině chybí důvod dluhu a není ani jednoznačně dovoditelný z jiné listiny, na níž by byl výslovný odkaz, pokud je v této listině, nazvané „Dodatek ke smlouvě“ uvedeno, že: „částka nebude patrně podle původní smlouvy do konce roku 1997 splacena“. Nestačí totiž, že dlužníku, který jednostranný právní úkon učinil, příp. věřiteli, kterému měl být tento úkon adresován, by byl jasný důvod uznávaného dluhu. Z tohoto skutkového zjištění v dané věci není možno učinit závěr, že listina z 30. 12. 1996 obsahovala uznání dluhu co do jeho důvodu. Dovolací soud se zároveň zabýval otázkou splnění další podmínky pro platné uznání dluhu - zda dluh byl dlužníkem uznán co do jeho výše. S odkazem na výše uvedené, že uznání práva co do jeho výše musí být vyjádřeno tak, aby výše byla objektivně určitelná, dovolací soud dospěl k závěru, že je třeba přisvědčit dovolatelům, že v dodatku ke smlouvě není uvedeno, jaká měla být původní výše závazku, a tudíž prostým odpočtem zaplacené částky ve výši 65 000 Kč nelze vymezip negativně zbývající část dluhu - jako část uznávanou. Jestliže v daném případě není projev vůle uznat dluh co do důvodu a výše určitý, nesplňuje uznání dluhu ani další podmínku, tj. vyjádření příslibu dluh zaplatit, neboť příslib dlužníka zaplatit dluh, jehož výše není určitá, nemůže naplnit splnění podmínky příslibu uznání dluhu. Není-li pak v daném případě určitost projevu vůle uznat dluh co do důvodu a výše a příslib dluh zaplatit dána obsahem listiny, na níž je zaznamenán, nesplňuje uznání dluhu ani další náležitost platného uznání dluhu, tj. písemnou formu, a proto je ve smyslu § 40 odst. 1 obč. zák. neplatným právním úkonem. Závěr odvolacího soudu týkající se posouzení platnosti uznání dluhu, je tedy nesprávný. Protože odvolací soud vycházejíc z tohoto nesprávného závěru poté dovodil (s

ohledem na desetiletou promlčecí dobu při uznání dluhu), že došlo k uplatnění nároku před uplynutím promlčecí doby, nemůže takové právní posouzení obstát, a dovolací důvod podle § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř. byl tedy uplatněn právem.

Protože nebylo možno dospět k závěru, že rozhodnutí odvolacího soudu je správné, Nejvyšší soud České republiky podle § 243b odst. 2 o. s. ř. rozsudek odvolacího soudu zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení (§ 243b odst. 3 o. s. ř.).

© EPRAVO.CZ - Sbíрка zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Majetková podstata \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Náhrada škody \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Odpovědnost státu za újmu \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Předběžné opatření](#)
- [Valná hromada \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Pracovní doba](#)
- [Exekuce](#)
- [Důkazní břemeno](#)
- [Dokazování, neúčinnost právního jednání](#)
- [Katastr nemovitostí](#)
- [Náhrada za ztrátu na výdělku \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)